

Paul Celan: Vom großen / Paul Celan: Z tego czegoś ogromnego (tł. Ela Binswanger)

Paul Celan: Z tego czegoś ogromnego

Z TEGO CZEGOŚ OGROMNEGO

Bez-
okiego
w twoich oczach uformowany:

sześćcio-
kątny, odrzucająco biały
samotny gład polodowcowy.

Ślepa dłoń, także ona twarda jak gwiazda
od wymacywania imion,
spoczywająca na nim, tak
długo, jak na tobie,
Estero.

(tł. Ela Binswanger)

*

Paul Celan: Od wielkiego

OD WIELKIEGO

bez-
okiego
z oczu twych uczyniony:

sześćcio-
kątny, jawnie odmawiający
gład.

Ręko ślepcy, zacięta jak gwiazda
przez imion przemierzanie, spoczywaj
na nim, tak długo
jak na tobie,

Esther.

(tł. Artur Szlosarek z: "Paul Celan. Utwory wybrane. Ausgewählte Gedichte und Prosa", WL, Kraków, 2003)

*

Paul Celan: Vom großen

VOM GROSSEN

Augen-

losen

aus deinen Augen geschöpft:

der sechs-

kantige, absageweiße

Findling.

Eine Blindenhand, sternhart auch sie

vom Namen-Durchwandem,

ruht auf ihm, so

lang wie auf dir,

Esther.

Paryż, 22.1.1964, z: "Atemwende", Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Mai, 1967

*

ad "samotny głaz polodowcowy", po niem. "Findling": "Findling oznacza "podrzutek", "znajda", "sierota", "bękart", a w geologii "głaz narzutowy", "narzutniak", "porwak lodowcowy", "eratyk" (z łac. errare - błędzić) - fragment skały litej, przyniesiony przez lądolód. W słowie "Findling" zawiera się informacja, że nie jest to zwykły głaz, a głaz pozostawiony przez lodowiec. Ponieważ zwykle tkwi on samotnie ni stąd ni zowąd w krajobrazie, niejako znikąd, zanim dowiedziano się skąd i dlaczego, tłumaczono sobie jego obecność przy pomocy legend związanych z postaciami świętych lub interwencją sił nieczystych.

ad "sześćcio- / kątny": jak regularny graniak, krawędziak, przypominający kształt gwiazdy Dawida

ad Esther: Estera (od "Stern" co znaczy "gwiazda", łac. Esther < gr. Ἑσθήρ < hebr. עֶשְׂתֵּר (ishtar), hebr. אֶסְתֵּר ('ester) < st.pers. gwiazda) - postać biblijna, główna bohaterka Księgi Estery. Właściwe jej imię brzmiało Hadassa (hebr. "mirt").

Według Biblii Estera była młodą Żydówką, która wychowywała się pod opieką swojego stryjecznego brata Mardocheusza. Mardocheusz sprawował wysokie stanowisko na dworze ówczesnego króla Persji Achaszwerosza (Aswerusa). Jej kariera rozpoczęła się w chwili, kiedy król rozgniewany na swoją dotychczasową małżonkę Waszti, oddalił ją od siebie.

Za radą dworzan postanowił poszukać sobie nowej żony. Z jego rozkazu do siedziby w Suzie ściągnęły najpiękniejsze kobiety w królestwie. Wśród nich była Estera. To właśnie ona najbardziej spodobała się królowi i to ona została jego żoną i królową.

Jakiś czas później Mardocheusz popadł w konflikt z Hamanem, najwyższym urzędnikiem w Persji. Powodem konfliktu był fakt, że Mardocheusz odmówił złożenia mu pokłonu jak inni dostojnicy.

Wówczas Haman, postanowił zemścić się nie tylko na Mardocheuszu, ale i na wszystkich Żydach zamieszkujących kraj. Udało mu się wymóc na królu dekret dający mu prawo do wymordowania całego narodu.

Estera chcąc ratować swój naród, zdecydowała się udać do męża i prosić o zmianę rozkazu. Było to dość ryzykowne, bowiem Ahaszwerosz, jako władca porywczy mógł rozgniewać się za to, że przyszła do niego bez polecenia i skazać ją na śmierć. Jednak król przyjął ją łaskawie i obiecał wydać ucztę na jej cześć.

Na uczcie obecny był też Haman. Wtedy to Estera ujawniła, że przez intrygę tego człowieka jej naród musi zginąć. Rozgniewany król kazał powiesić Hamana. Mardocheusz zajął jego stanowisko.

<https://www.youtube.com/watch?v=GuQzQxBKVb4>

ilustracja: Rembrandt, "Ahaswerus i Haman na uczcie u Estery", Muzeum Sztuk Pięknych im. Puszkina w Moskwie

"Ahaswer, Haman i Estera" (znany również jako "Ahaswerus i Haman na uczcie u Estery") obraz holenderskiego malarza Rembrandta Harmenszoon van Rijn, wykonany w 1660 roku.

Rembrandt przedstawił trzy postacie w momencie ujawnienia prawdy o planach wymordowania całego narodu żydowskiego. W komnacie panuje grobowa cisza, a twarze pełne napięcia sugerują o odmienności ich nastroju. Estera i król zostali ukazani w pozytywnym świetle, a negatywny bohater skryty został w mroku, jego pochylona sylwetka wskazuje na zrozumienie swojej winy.